

LÆRERVEJLEDNING

Forløbets navn	Læs og skriv med AppWriter
Nøgleord og tags	LST (læse-/skriveteknologi) Læseformål Forståelsesmonitorering
Evt. branchetoning	
Forløbets omfang	2-4 lektioner
Forløbets overordnede formål	At deltagerne lærer at bruge AppWriter til læsning og skrivning, og at de derved i højere grad bliver i stand til at læse og skrive tekster i deres dagligdag.
Forløbets skriftsproglige færdighedsmål	At deltagerne forbedrer læsning ved at anvende AppWriter, herunder bliver i stand til at vælge og vurderer programmets funktioner til understøttelse af læseforståelse/læseudbytte. At deltagerne forbedrer stavning og grammatik ved at bruge AppWriter og at de kan anvende og vælge passende funktioner i form af staveprædiktion, diktering og ordbogsopslag.
Forløbet vigtigste delmål	At deltagerne kan anvende AppWriter til at støtte læsning og læseforståelse, herunder er i stand til at anvende og vurdere forskellige oplæsningsstrategier. At deltagerne kan anvende AppWriter til at få staveforslag og at de kender de vigtigst strategier til at få de mest relevante forslag. At deltagerne kan diktere tekster med AppWriter. At deltagerne kan anvende AppWriters ordbog.
Deltagerforudsætninger	Henvender sig til elever med et beskedent kendskab til læsning og skrivning med AppWriter og andre LST-programmer.
Hvad skal underviseren og deltagerne bruge?	Computer med Word og AppWriter
Referencer	

FORLØBET

Lektion 1 Programmets udseende.

Det skal du lære.

Læsning med AppWriter:

Mål for lektion 1 **Programmets udseende.**

Det skal du lære og Læsning med AppWriter:

- Kursisten skal uden videre forkundskab få en viden om hvad programmet kan bruges til og i hvilke situationer de forskellige elementer anvendes.
- Kursisten kan anvende AW til oplæsning af tekster i Word-format
- Kursisten kan anvende AW til oplæsning af tekster i PDF-format
- Kursisten kan anvende AW til oplæsning af tekst der ikke kan markeres.
- Kursisten kan anvende og vurdere oplæsningsindstillingerne til læsehastighed og stop efter sætning.

Programmets udseende

Det skal du lære

Opgave 1 oplæsning

Eleverne får vist hvordan start og stop af oplæsning fungerer hvorefter de selv afprøver det på teksten i materialet

Opgave 2 indstilling af læsehastighed

Læreren taler med kursisterne om LST-programmers begrænsninger i forhold til kvaliteten af talesyntesen, intonation og betoning samt udfordringer med homofoner. Indstilling af læsehastighed forklares som en mulighed for at forbedre lytteoplevelsen.

Desuden tales om hastighedens betydning for forståelsen af det læste.

Derefter afprøver kursisterne forskellige hastigheder og vurderer hvad der for dem giver det bedste resultat i forhold til forståelse og i forhold til hvor flydende oplæsningen opleves.

Afslutningsvis taler læreren med kursisterne om deres oplevelse af oplæsning med de forskellige hastigheder.

Læreren viser hvordan oplæsning kan startes og stoppes med genvejstasten F8 (vær opmærksom på at F8 på nogle computere skal bruges sammen med fn-tasten).

Opgave 3 Oplæsning af svære tekster

Læreren taler med kursisterne om hvordan vi læser med øjnene, hvor vi holder pauser når der er noget vi skal tænke over, eller hvis der er noget vi skal tage noter om.

Derefter vises hvordan man kan indstille AppWriter til at stoppe efter hver sætning. Det gentages at genvejstasten F8 er en fordel at bruge hvis man skal starte oplæsningen efter hver sætning.

Opgave 4 Oplæsning med udklipslæser

Læreren forklarer at noget tekst på computeren ikke kan markeres, enten fordi det er integreret i et program, eller fordi det optræder som et billede, ikke som tekst.

Det vises hvordan man med funktionen udklipslæser, kan markere et område med tekst og få det læst op.

Eleverne afprøver funktionen forskellige steder på deres computer.

Lektion 2 Oplæsning af PDF- dokumenter	Mål for lektion 2 Oplæsning af PDF-dokumenter: <ul style="list-style-type: none"> • Kursisten skal kunne åbne et PDF-dokument i AppWriter og få det læst op. • Kursisten skal kunne OCR-behandle ikke-læsbare PDF-dokumenter.
	Opgave 1 Oplæsning af PDF-dokumenter <p>Læreren viser hvordan oplæsning af PDF-dokumenter, i f.eks. Adobe Reader, bevirker at teksten oplæses i et vindue i AppWriter og ikke direkte i teksten som ved oplæsning i Word. Derefter vises hvordan man åbner PDF-dokumenter fra AppWriter, og oplæsningen demonstreres. Eleverne afprøver åbning og oplæsning af dokumentet: "PDF til oplæsning", som ligger sammen med undervisningsmaterialet.</p>
	Opgave 2 Oplæsning af ikke læsbare PDF-dokumenter <p>Læreren viser hvordan nogle PDF-dokumenter ikke er læsbare fordi teksten optræder som billede. Det vises hvordan et PDF-dokument kan OCR-behandles og det vises hvordan det OCR-behandlede dokument automatisk gemmes med tilføjelsen OCR. Eleverne afprøver OCR-funktionen på dokumentet: "Ikke læsbar PDF", som ligger i sammen med undervisningsmaterialet. Efter afprøvningen kan man eventuelt vise eleverne hvordan tekst i PDF-dokumenter kan 'highlightes' og hvordan noter kan tilføjes når dokumentet er åbnet i AppWriter.</p>
	Opsamling <p>Det er vigtigt at eleven føler sig helt sikker i alle oplæsningsfunktioner og indstillinger. Derfor er det en god ide at vende tilbage til de forskellige elementer og spørge ind til om eleverne kan huske dem og ved hvordan de kan bruges.</p>

Lektion 3 Skriv med ordforslag

Mål for lektion 3 **Skriv med ordforslag:**

- Kursisten skal kunne bruge AppWriters ordprædiktion
- Kursisten skal kunne anvende jokerfunktionen til ukendte/svære dele af ordet.
- Kursisten skal kende til muligheden for at få læst op under skrivning.

Opgave 1 **Skriv med ordforslag**

Læreren viser hvordan ordforslag aktiveres og hvordan man bruger forslagene. Det vises hvordan man i undervisningsmaterialet kan dobbeltklikke på en grå kasse og få læst indholdet op i AppWriter. Eleverne afprøver skrivning med ordforslag på de 2 første ord.

Opgave 2 **Skriv med jokertegn**

Læreren viser hvordan man med jokerfunktionen (*) kan indsætte orddele man ikke kan afkode og så skrive dele længer inde i ordet. Eleverne afprøver skrivning med jokertegn på de næste 3 ord.

Opgave 3 **Skriv med oplæsning**

Læreren viser hvordan man kan aktivere oplæsning under skrivning og de forskellige strategier demonstreres. Eleverne afprøver skrivning med oplæsning på en tekst de selv finder på.

Opsamling

Læreren taler med eleverne om hvordan ordforslag aktiveres/deaktiveres og om hvordan man anvender jokertegn. Sidstnævnte element kræver særdeles meget træning, så det er vigtigt at det fortsat stilladseres og trænes.

Lektion 4 Diktering

Mål for lektion 4 Diktering:

- Kursisten skal kunne bruge AppWriters dikteringsfunktion.

Opgave 1

Læreren viser hvordan diktering (Tale til test) startes og hvordan den dikterede tekst indsættes i Word. Læreren taler med eleverne om at man enten kan diktere enkeltord eller sætninger, og at diktering af sætninger ofte giver det bedste resultat da funktionen er kontekstbestemt.

Eleverne afprøver dikteringsfunktionen. Herefter beder man eleverne om at læse teksten (evt. med AppWriter) og vurdere resultatet.

Opsamling

Det vil altid være nødvendigt at gennemse og rette i det man dikterer, og her er det vigtigt at læreren hjælper eleven. Dels kan være svært for en utrænnet skriver at se/høre detaljer som grammatik, syntaks og kohæsion og dels kan der være talesprogs-elementer der med fordel kan fjernes.

Man kan også vise og øve diktering af tegnsætning og linjeskift.

Lektion 5 Ordbogen

Mål for lektion 5 Ordbogen:

- Kursisten skal kunne bruge AppWriters ordbogsfunktion til indlæring af svære/ukendte ord.
- Kursisten skal kunne bruge ordbogen til at finde forskellige bøjninger.

Opgave 1

Læreren viser hvordan man kan slå svære ord op i AppWriters ordbog og få en forklaring på ordets betydning.
Kursisterne afprøver opslagsfunktionen på det markerede ord i materialet.

Opgave 2

Læreren taler med kursisterne om at det nogle gange kan være svært at finde den rigtige bøjning af et ord når man skriver, f.eks. ved uregelmæssige udsagnsord. Det vises hvordan man kan slå ord op i Den Danske Ordbog, direkte fra AppWriter og kursisterne afprøver dette på ordene i materialet

Opsamling

Læreren taler med eleverne om hvornår og hvordan det kan være smart at bruge ordbogen til at forstå svære/nye ord.
Desuden tales der om hvordan ordbogen kan bruges til grammatiske funktioner. Dette er for mange ordblinde en særdeles svær størrelse, så det er vigtigt at læreren hjælper eleverne og at man evt. laver det som en fælles gennemgang.
Det er vigtigt fremadrettet at inddrage AW's ordbog, f.eks. i arbejdet med grammatik, men også læseforståelse.
Herved konsolideres brugen af ordbogsfunktionen og eleven får et konkret værktøj til at støtte disse vanskelige elementer af skriftsproget.

EVALUERING OG VIDERE PROGRESSION

Forslag til løbende og efterfølgende evaluering

Forslag til evaluering

- Kursisterne skal føle sig sikre i de forskellige programfunktioner hvilket evalueres mundtligt efter hver øvelse.
- Ved de skriftlige øvelser kan man gennemgå de korrekte besvarelser, men også her er det vigtigt at man taler med kursisterne om hvor sikre de føler sig i funktionen og hvordan de oplever udbyttet
- Funktionerne skal kunne anvendes i kursisternes daglige gøremål, så man kan bede dem om at lægge mærke til hvordan en funktion kan bruges af dem imellem to undervisningslektioner og tale med dem om hvorvidt det skaber brugbare resultater.

Forslag til videre progression

Forslag til videre progression

- Der kan arbejdes med oplæsning af forskellige tekster på forskellige platforme, dvs. på internettet og i andre programmer end Word, meget gerne i jobrelaterede programmer.
- Der kan arbejdes med oplæsning på engelsk, herunder ordbogsfunktionen til forklaring af engelske ord.
- Det er en god idé at supplere med skriveøvelser hvor kursisterne træner skrivning af svære ukendte ord og brugen af jokerfunktionen
- Man kan træne morfematisk brug af AppWriter hvor f.eks. afledningsendelsen -ing bruges sammen med jokerfunktionen.
- Der kan arbejdes med skrivning på engelsk og andre sprog.
- Der kan arbejdes med diktering i Office 365, hvor diktering af tegnsætning med punktum og komma er muligt.
- Der kan arbejdes med diktering på engelsk.